

Školiteľská posudok

Rigorózna práca: Konflikt. Cesty k slobode ako podnet pre výtvarnú realizáciu. Autorský projekt O-Konflikt. Výtvarno-komunikačný projekt konflikt

Autor rigorózne práce: Mgr. Katarína Volčková Sláviková

Školiteľ: PhDr. Edita Vološčuková PhD.

Obsahovo a tematicky rozsiahla rigorózna práca K. Volčkovej – Slávikovej je venovaná problematike KONFLIKTU. Autorka ju rieši v troch rozsiahlych celkoch:

- ako problém konfliktu z filozofického pohľadu
- ako svoj vlastný výtvarný problém
- ako problém, ktorý tvorí východisko pre pedagogický projekt vo výtvarnej výchove a jeho realizáciu.

Práca má 167 strán písaného textu, s bohatým poznámkovým aparátom za každou kapitolou. Preštudovala a spracovala širokú škálu aktuálnej odbornej literatúry a informácie na www. stránkach (zoznam literárnych zdrojov tvorí 8 strán). Je bohato a vhodne ilustrovaná, priebežne, aj v samostatnej obrazovej prílohe a na samostatnom CD – rome.

Práca obsahuje 5 bohato členených kapitol.

V **úvodnej kapitole** zoznamuje s názormi S. P. Huntingtona a jeho víziou medzikultúrnych celosvetových konfliktov. Autorka sa prikláňa k tejto filozofii, odrýva svoje vnútorné myšlienkové východiská človeka, brániaceho práva všetkých, ktorým je ubližované. Podrobne rozoberá termín KONFLIKT z pohľadu psychologického, sociologického a z pohľadu estetického – ako nositeľa dramatickej situácie. Zaoberá sa pojmom aj z pedagogického hľadiska, ako normou vo vzťahoch, zodpovednosti, či v konfrontácii ne-/riešiteľnosti konfliktov.

Druhá kapitola je konkretizáciou inšpiračných zdrojov, ktoré autorka predstavuje na tvorbe A. Šimotovej a diele J. P. Sartra: Cesty k slobode – Vek rozumu. Upriamuje pozornosť na momenty, ktoré sú pre ňu podstatné: práca s umeleckými prostriedkami a umeleckým materiálom ako médiom, nositeľom posolstva; metafora a čitateľnosť odkazu v nonverbálnej komunikácii; dielo ako pátranie po riešení osobného konfliktu – zraňovanie materiálu a vlastná zraniteľnosť. Vzájomné prelínanie týchto podnetov, ich plynulý prechod, dokumentuje na tvorbe A. Šimotovej.

Tretia kapitola predstavuje vlastný autorský výtvarný projekt „O – KONFLIKT“ (O – ako možnosť hľadania – osamelosť, objatie, ochrana....), na podnety románu J. P. Sartra. Centrom jej záujmu sa stáva sloboda práva na život – počatý, ešte nenarodený, kde „...sloboda jedných sa stáva neslobodou druhých“. Autorka približuje kľúčové momenty existencialistickej filozofie v prostredí románu – kde konflikt vlastnej existencie je podmienený neexistenciou iných.

Pri vlastnej výtvarnej realizácii hľadá adekvátnu formu. Dopracovala sa k realizácii objektu, ktorý má „svoj vlastný procesualný život, tak ako biologický život a duchovná forma bytia „ (str.61). Objekt (220 x 50 x 50 cm) je realizovaný ako skelet na kovovej sieti, pokrytý papierovinou (ľudský rozmer – vzhľad ľudskej pokožky, dotyk ruky, pominuteľnosť...), papierovou blanou, nosná konštrukcia tvorí chrbticu – ako výraz charakteru. Dva blízko stojace valce spája kovovou obručou, využíva svetlo, odraz, na sklenenom podstavci a v zrkadle. Objekt do svojej definitívnej podoby dospel na základe veľkoplošných kresieb a malieb, ktoré majú procesualný ilustračný charakter. Preukázala sa ako veľmi vnímavá pozorovateľka života s hlbokou empatiou, kde sa miestami stáva „spoluvinničkou“ - ...spoluvina, spoluúčasť nezávislosť, sloboda. Svoju myšlienkovú cestu k výtvarným riešeniam podkladá citátmi z kľúčových miest románu J.P Sartra a sprevádza ich vlastnými komentármi. Nezanedbateľnú výtvarnú hodnotu, popri realizovaných prácach, majú aj farebné fotografie objektu, inštalovaného vo voľnej prírode.

Štvrtá kapitola je prenesením problematiky konfliktu do didaktickej praxe, vo forme projektu. Na jeho realizáciu sa autorka pripravila teoreticky na základe aktuálnej odbornej literatúry (Holomíčková, Pohnerová, Slavík). Zamýšľa sa nad problematikou rozvoja citovej,

pocitovej, empatickej realizačnej roviny vo vyučovaní VV. Hľadá cestu prirodzenej spontánnej tvorby, kde podstatu tvorí proces a v ňom obsiahnuté zážitky. Synergické pôsobenie, globálny pohľad na problém, mať dostatok času na premýšľanie, prežívanie: „...do popredia vstupujú duchovné dimenzie vyučovania založené na súlade rozumového, citového a morálneho vývoja žiaka a jeho schopnosti empatie....v ich svetle pôsobí VV ako nástroj výchovy človeka.“ (str.81).

Pri realizácii projektu vychádza z hypotézy, že:

- so žiakmi sa na hodinách VV málo komunikuje
- na 1 téme sa pracuje krátko
- neriešia sa osobné problémy, ktoré vedú k prežívaniu
- ak si žiaci uvedomia osobné konflikty, ktoré ich zaujmú, potom budú otvorene komunikovať, zmení sa tvorivá atmosféra v triede.

Za cieľ si stanovila:

- vyučovanie založiť na duchovnom základe (rozum, cit, empatia, morálka)
- sprostredkovať poznatky o probléme KONFLIKT
- cez empatické vnímanie problému dospieť k výtvarnej forme
- vytvoriť spoločný objekt ako výtvarnú výpoveď o riešení ľudských konfliktných situácií.

Veľkú pozornosť venovala motivácii, prechodu od vonkajšej motivácie k vnútornej.

Počas realizácie projektu (na troch školách, vždy v trvaní štyroch týždňov) použila viaceré zaujímavé metódy práce:

- hra na pochvaly (písomná)
- hra na konflikt (prípravné kresby)
- príprava autorského papiera
- breinstorming (práca v skupinách)
- bohatá zásoba otázok a odpovedí
- slovník neznámych výrazov
- písomné reakcie žiakov.

V prvom momente sa zdala téma príliš náročná a vekovo neprimeraná (5. ročník vyrovnávacia trieda). Tému KONFLIKT však autorka ponechala v rukách žiakov a voľne ju nechala prerastať do témy **konflikt v rodine**. Prejavila sa ako citlivý pozorovateľ detí, jemne ich usmerňovala, trieda sa stala citovo zainteresovanou na probléme, žiaci nadobudli dôveru k učiteľke aj sebadôveru. Zaujímavé sú osobitité výtvarné aj slovné výpovede detí, ako aj vlastný komentár autorky.

V skupine žiakov 7. ročníka ZŠ sa pri použití predošlých metód a motivácií zamerala na emočné uzavretie detí v období dospievania. Dôraz položila na proces tvorby a kreatívnosť myslenia. Žiaci sa sústredili na **globálny konflikt** (pod vplyvom spoločenských udalostí). Záverečné objekty sú plné skrytých informácií, zaujímavých písomných výpovedí, ktoré tvoria ich súčasť.

V skupine vzorky 3. ročníka II. Cyklu ZUŠ, kde sme očakávali najväčší záujem frekventantov, vzhľadom na vekuprimeranosť problematiky, sa reakcie paradoxne ukázali ako najmenej zaujímavé. Uzavretosť v komunikácii prelomili jedine v písomnej forme.

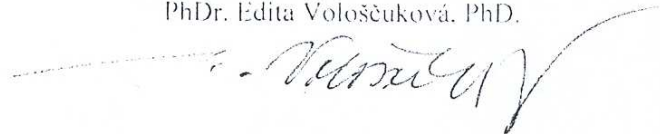
V hodnotení projektu autorka uviedla svoje očakávania aj sklamanie. Prejavila sa ako vnímavý pedagóg, ktorému záleží na výchove (umeleckej, informatívnej a formatívnej) žiakov. Výtvarnú výchovu chápe ako predmet s obrovským poslaním (o čom svedčia aj uvarené výpovede žiakov).

Rigorózná práca K. Volčkovej – Slávikovej je náročným čítaním, predovšetkým pre množstvo informácií, ktoré autorka uvádza. Je výsledkom jej hlbokého záujmu o všetky spracovávané roviny problematiky. Preukázala schopnosť pracovať s odbornou literatúrou, prenášať poznatky do svojej tvorby, tvorivo myslieť, veci analyzovať a aplikovať.

V pedagogickej problematike odkrýva svoj úprimný vzťah k žiakom, záujem o inováciu procesu výtvarného vzdelávania v rôznych vekových kategóriách. Po odstránení niektorých štylistických nedostatkov by bola práca vhodná na sprístupnenie pre široký okruh záujemcov.

Prácu hodnotím vysoko pozitívne, autorke blahoželám, a odporúčam ju na obhajobu pred rigoróznou komisiou.

PhDr. Edita Vološčuková, PhD.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Edita Vološčuková', with a long, sweeping flourish extending to the right.